

Deel je leven: deel je angst, deel je vertrouwen.....

Boven de tekst van zijn bekendste lied schreef Maarten Luther een verwijzing naar Psalm 46:

"God is onze toevlucht en vesting, bij uitstek onze helper in de nood: al beeft de aarde, wij kennen geen angst..." (Psalm 46: 2-3a)

In zijn tijd, nu 500 jaar geleden, was er veel reden voor angst. Ongeneeslijke ziekten, vervolging, oorlog... Luther zocht zijn troost en zijn kracht vooral in Bijbelse teksten. Hij had in zijn leven als monnik veel in de Bijbel gelezen en gestudeerd, hij kende de teksten in de oorspronkelijke talen (Hebreeuws en Grieks) en vertaalde de Bijbel in zijn eigen taal, het Duits. Zijn hele leven was hij met die teksten en verhalen bezig en zijn hele leven was hij in gevecht met zijn eigen angsten. Zijn vaste geloof dat God de gelovige mens aanvaardt uit pure genade (en niet vanwege goede werken) was één van de pijlers van zijn visie op het geloof.

Dit jaar herdenkt de protestantse kerk dat Luther 500 jaar geleden zijn 95 stellingen wereldkundig maakte. Op dat moment was het niet zijn bedoeling een nieuw kerkgenootschap te stichten.

Hij ging zijn weg, volgens zijn eigen (Bijbelse) richtsnoer. En in volle overtuiging dat hij niet anders kon.

Het lied 'Een vaste burcht...' schreef hij ongeveer tien jaar later. Volgens Ad den Besten - lieddichter en vertaler van Luthers liederen - was het lied niet zozeer gericht tegen zijn katholieke tegenstanders, maar vooral tegen zijn persoonlijke aanvechting. In die periode had hij een aantal goede vrienden aan de pest verloren.

"Een vaste burcht is onze God,
een wal die 't kwaad zal keren;
zijn sterke arm houdt buiten schot
wie zich niet kan verweren."

Het is een lied dat vertrouwen wil opwekken in een God die veel groter is dan onze angst. Een lied dat katholieken zonder problemen mee zouden kunnen zingen:

"Al wordt de wereld ook een hel
en 't leven niets dan lijden,
wij vrezen niet, - Immanuël
zal stellig ons bevrijden."

God is onze toevlucht en sterkte. De gedachte ontleende Luther aan Psalm 46.

"De Levende, de God van de machten, is met ons,
de God van Jacob is ons krachtig houvast." (Psalm 46: 8 en 12, vertaling Gerard Swüste).

Sommige regels in Luthers lied doen ons tegenwoordig nogal militaristisch aan. Maar de angst waar het hier over gaat, is in onze tijd nog steeds heel herkenbaar. We leven in een onzekere wereld, er is veel in verandering. Op heel veel gebieden weten we niet goed wie of wat we vertrouwen kunnen.

Wat staat ons te wachten onder de nieuwe Amerikaanse president? Hoe zal het in Europa gaan nadat in diverse landen verkiezingen zijn geweest? Wat gebeurt er met het machtsevenwicht in de wereld? En al het geweld in de Arabische wereld? Is het milieu van onze planeet nog te redden? Zoveel problemen die te groot zijn voor ons menselijke bevattingvermogen. Het zijn angstige tijden.

Met Psalm 46 in gedachten zingt Luther zichzelf moed en vertrouwen in. Vertrouwen die hij deelt met ieder die met hem mee wil zingen. Elkaar moed en vertrouwen toezingen kunnen we nog altijd.

Misschien dat de woorden van Maarten Luther zelf ons een beetje weerbarstig aandoen. Het rotsvaste vertrouwen blijft doorklinken in de vrije vertaling die René van Loenen van het lied maakte:

God is een toevlucht in de nacht,
een rotsvast onderkomen,
waar hij ons als een vader wacht,
waar trouw en liefde wonen.

Al wordt het belaagd
door vlammen van haat,
door leugens en smaad,
gekonkel en verraad,
de liefde zal niet wijken.

Het woord van God trotseert de tijd
en doet ons vast geloven
dat hij ons met zijn liefde leidt.

Zo komen wij te boven
de dagen van strijd,
van schuld en verwijt.
Zijn woord maakt ons vrij.
Het brengt ons dichterbij
zijn koninkrijk van vrede.

Zo hoop ik dat we, 500 jaar na het begin van de Reformatie, over geloofsgrenzen heen elkaar kunnen bemoedigen in geloof en vertrouwen.

Ds. Sara Dondorp